

Logosnytt, mars 2023

Hur ChatGPT kan vara ett stöd vid läs- och skrivsvårigheter

Artificiell intelligens (AI) har gjort stora framsteg på senare tid. Det digitala konversationsverktyget ChatGPT kan revolutionera stödinsatserna för personer med läs- och skrivsvårigheter.

ChatGPT är ett digitalt konversationsverktyg med artificiell intelligens. Det omnämns överallt i media och har lett till många diskussioner. ChatGPT fungerar som en hjälpsam robot som söker information, skapar texter och mycket mer. Vissa skolor och företag har förbjudit användningen av det, medan andra uppmuntrar elever och anställda att prova det. Vi fokuserar på hur ChatGPT kan vara ett användbart verktyg för personer med läs- och skrivsvårigheter samt för dem som utreder läs- och skrivsvårigheter. Vi diskuterar inte här viktiga samhällsfrågor om användningen av ChatGPT och AI i allmänhet. Vi antar också att varje läsare klargör med sin arbetsgivare vad riktlinjerna är för användning av ChatGPT.

Det som gör ChatGPT unik i förhållande till andra digitala konversationsverktyg är dess förmåga att anpassa sig till användarens språk och tonalitet, vilket gör det till ett användbart verktyg för bland annat personer med dyslexi och andra läs- och skrivsvårigheter, som kan ha svårt att uttrycka sig i skrift.

Vilka fördelar kan ChatGPT ha för personer med läs- och skrivsvårigheter?

Stavnings- och grammatikkontroll: ChatGPT erbjuder automatisk stavnings- och grammatikkontroll, vilket kan vara en ovärderlig hjälp för personer med läs- och skrivsvårigheter. Man kan lägga in sin text som man önskar bearbeta och ChatGPT:n kan då gå igenom texten och rätta både grammatiska- samt stavrelaterade fel. ChatGPT kan inte bara korrigera stavfel i texter utan även enkelt förklara orsaken till felen. Verktöget kan dessutom tolka felstavade ord och meningar när de används för att ställa frågor.

Lässtrategier: ChatGPT kan ge förslag på lässtrategier och tekniker för att förbättra läsförståelsen hos personer med läs- och skrivsvårigheter genom att föreslå exempelvis bildstöd eller andra lässtrategier. Dessutom kan ChatGPT förenkla och förklara texter som klistras in i verktöget.

Självförtroende: ChatGPT kan hjälpa eleverna genom att erbjuda stöd och positiv feedback, vilket kan bidra till att öka deras självförtroende och motivation.

Handledare: ChatGPT kan fungera som en "handledare" genom att ge användaren feedback och vägledning i realtid, vilket kan hjälpa till att förbättra inlärningsprocessen och öka förståelsen för ämnet.

Text-till-tal: ChatGPT är kompatibelt med valfri text-till-talomvandlare (talsyntes), vilket innebär att personer med läs- och skrivsvårigheter enkelt kan lyssna på innehållet istället för att läsa det.

Tal-till-text: ChatGPT kan användas tillsammans med en tal-till-text-omvandlare, vilket innebär att personer med läs- och skrivsvårigheter kan uttrycka sina tankar och idéer genom att diktera in sina texter.

Exempel på stavningskontroll med ChatGPT.

Kan du rätta texten och visa mina stavfel? Hej jag heter kajsa och jag tycker om att leka med mina väner. När jag skule gå hem från min ven kjerstin så missade jag att klockan hade slagit åtta. Mamma och pappa blev arja på mej för att jag kom hem för sent.

Hej, jag heter Kajsa och jag tycker om att leka med mina vänner. När jag skulle gå hem från min vän Kerstin så missade jag att klockan hade slagit åtta. Mamma och pappa blev arga på mig för att jag kom hem för sent.

Här är de rättade orden:

- tycker → tycker
- väner → vänner
- skule → skulle
- ven → vän
- kjerstin → Kerstin
- klockan → klockan
- åtta → åtta
- arja → arga
- mej → mig

Kan ChatGPT även vara användbar för dig som utreder läs- och skrivsvårigheter?

Vi har testat produkten för att se om den kan fungera som ett stöd vid bedömningen av läs- och skrivsvårigheter genom att ge den information om testresultat från en bedömningsrapport i Logos. Som ni kan se i bilden nedan, besvarar ChatGPT frågan på följande sätt:

Kan du hjälpa mig att tolka detta? Deltest 18. Diktamen
Stavningsfärdighet kartläggs med hjälp av diktamen. Testet mäter endast korrekthet.
Kalle befinner sig på 7-percentilnivå. Eleven klarade 24 procent av orden, medan
genomsnittet för
denna nivå är 50 procent. Resultatet visar betydande svårigheter.

Självklart kan jag hjälpa dig att tolka detta.

Deltest 18, Diktamen, är utformat för att mäta en elevs stavningsfärdighet. I detta test mäts enbart korrekthet, det vill säga hur många ord eleven stavar rätt.

Kalle befinner sig på 7:e percentilen, vilket innebär att han presterar bättre än endast 7% av eleverna i jämförelsegruppen. Kalle klarade av att stava korrekt på 24% av orden, medan genomsnittet för denna nivå är 50%. Detta resultat indikerar att Kalle har betydande svårigheter när det gäller stavningsfärdighet.

Utifrån denna information kan det vara viktigt att ge Kalle extra stöd och resurser för att förbättra hans stavningsförmåga. Detta kan inkludera individuellt stöd, ytterligare övning och anpassade undervisningsmetoder för att hjälpa honom att nå en högre nivå av stavningsfärdighet.

Regenerate response

Den ger en del förklaringar, förtydliganden och även förslag på åtgärder baserat på resultaten. När vi har gett den information om annat testresultat har den dock ibland dragit kopplingar mellan percentiler och genomsnitt som inte är helt korrekta, så det är viktigt att vara vaksam med tolkningarna som den gör.

Vi testade även ChatGPT för att få stöd i att skriva en välgrundad och gedigen bakgrund till våra bedömningsrapporter, och då svarar den på följande sätt som ni kan se i nästa bild.

Vilken bakgrundsinformation bör jag ha för att göra en god läs- och skrivutredningUtreda dyslexi?

För att genomföra en bra läs- och skrivutredning för att utreda dyslexi, bör du ha tillgång till följande bakgrundsinformation om eleven:

1. Familjehistoria: Dyslexi kan ha en genetisk komponent, så det är viktigt att veta om det finns någon familjehistoria av läs- och skrivsvårigheter eller dyslexi.
2. Tidig utveckling: Information om elevens tidiga språkutveckling, motoriska färdigheter och kognitiva utveckling kan ge insikter om eventuella riskfaktorer för dyslexi.
3. Skolprestationer: En översikt över elevens tidigare och nuvarande skolprestationer, betyg och eventuella svårigheter i olika ämnen.
4. Läraobservationer: Läraobservationer av elevens läs- och skrivfärdigheter, uppmärksamhets- och koncentrationsproblem samt beteendemässiga och sociala aspekter i skolan.
5. Tidigare interventioner: Information om tidigare stöd, interventioner eller specialundervisning som eleven har fått för att förbättra sina läs- och skrivfärdigheter.
6. Styrkor och svagheter: En förståelse för elevens styrkor och svagheter inom läsning, skrivning, språk, minne och kognition.
7. Motivation och självkänsla: Elevens motivation och självkänsla är viktiga faktorer som kan påverka lärandet och framstegen. Det är viktigt att förstå hur eleven känner inför sina läs- och skrivfärdigheter och om det finns några faktorer som påverkar deras motivation och självkänsla.

När du har samlat in all relevant bakgrundsinformation kan du använda denna för att planera och genomföra en omfattande läs- och skrivutredning. Detta inkluderar användning av standardiserade test, observationer och intervjuer för att få en fullständig bild av elevens läs- och skrivfärdigheter och för att fastställa om de har dyslexi eller andra läs- och skrivsvårigheter.

 Regenerate response

Det är viktigt att komma ihåg att även om ChatGPT kan erbjuda värdefullt stöd, bör man alltid kritiskt granska och ifrågasätta de svar som den ger, och inte enbart lita på den för tolkningar och analyser. Som alltid är det viktigt att vara källkritisk och själv granska informationen för att säkerställa dess tillförlitlighet.

Potentiella nackdelar

Ofullständig förståelse av sammanhang: Trots att ChatGPT är en kraftfull AI kan den ibland missförstå sammanhanget i en text och ge felaktiga eller opassande svar. Det är viktigt att alltid dubbelkolla informationen som genereras av AI:n.

Beroende av teknik: Det finns en risk att användare blir för beroende av tekniken och därmed inte utvecklar egna strategier och färdigheter. Det är viktigt att använda ChatGPT som ett stödverktyg parallellt med att eleven får hjälp att utveckla goda läs- och skrivstrategier.

Som pedagog eller logoped kan du använda ChatGPT på flera sätt för att underlätta ditt arbete.

Pedagoger

För pedagoger kan ChatGPT fungera som en Inspirationskälla för att generera idéer och skapa exempelvis inspirerande texter. Den kan även skapa diskussionsämnen, skrivuppgifter, projekt eller varför inte ett quiz. Den kan hjälpa dig att förbereda lektionsplaner och material genom att erbjuda förslag på aktiviteter, diskussionsfrågor och resurser relaterade till ditt ämnesområde. Den kan även användas för att ge eleverna feedback på deras arbete. ChatGPT kan hjälpa till att identifiera grammatiska fel, struktureringsproblem och ge förslag på förbättringar i elevernas uppgifter. Observera dock att ChatGPT inte är perfekt och att du som pedagog bör granska och bedöma dess förslag. För elever i behov av särskilt stöd kan den också användas för att generera anpassade lässtrategier eller erbjuda ytterligare förklaringar på svåra koncept. Som pedagog kan du använda ChatGPT för att få tips och råd om undervisningsmetoder, bedömningstekniker, klassrumsledning och mycket mer.

Logopedier

Logopedier kan använda ChatGPT för att snabbt söka efter information och resurser relaterade till olika kommunikationssvårigheter och interventioner. Om du arbetar med patienter som talar olika språk kan AI-teknologin hjälpa till att översätta material, termer och instruktioner så att patienter och anhöriga kan förstå och följa åtgärder/behandlingar bättre. ChatGPT kan även hjälpa till att skapa anpassade övningar, exempel och aktiviteter som logopeden kan använda i sin behandling/sina åtgärder, baserat på patientens specifika behov och mål. Verktöget kan erbjuda texter på olika svårighetsnivåer, ställa frågor för att testa läsförståelse och ge feedback på deras svar. Slutligen kan den också hjälpa logopedier att organisera och strukturera sina behandlingar, skapa behandlingsplaner och sammanfatta behandlingens framsteg.

Sammantaget är ChatGPT ett stödjande verktyg för personer med läs- och skrivsvårigheter och kan fungera som ett komplement i arbetet för pedagoger och logopedier. Det är viktigt att vara medveten om potentiella begränsningar och utmaningar kopplade till tekniken, samtidigt som man utnyttjar dess potential för att förbättra kommunikation och lärande på nya sätt. Genom att kombinera AI-teknikens fördelar med mänsklig expertis och insikt kan vi maximera de positiva effekterna och minimera eventuella negativa konsekvenser.

Linnéa Edsmyr

Logopedisk rådgivare

Logometrica

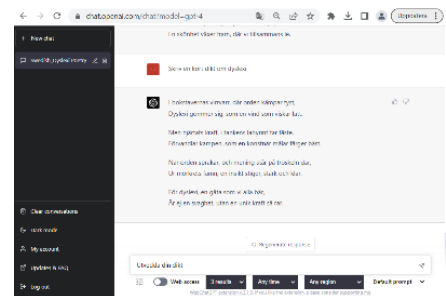
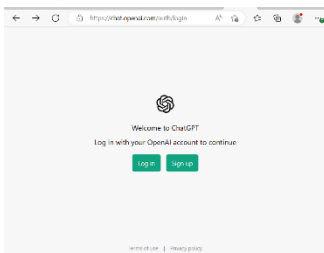
linnea@logometrica.se, +46 761 404 267, logometrica@logometrica.no, 51 77 80 45.

Logosnytt, mars 2023, bilaga

Hur kan jag komma igång med ChatGPT?

1. Gå till OpenAI:s officiella [webbplats](#) för att få tillgång till ChatGPT.

2. Skapa ett konto: Om du inte redan har ett konto hos OpenAI, klicka på "Sign up" eller "Registrera dig" för att skapa ett konto. Följ instruktionerna och fyll i din e-postadress, skapa ett lösenord och ange eventuella ytterligare uppgifter som krävs.
3. Logga in: När du har skapat ditt konto och bekräftat din e-postadress, logga in på [ChatGPT | OpenAI](#)
4. Börja använda ChatGPT: På ChatGPT-sidan, skriv in dina frågor eller texter i textrutan och tryck på "Enter" eller klicka på "pappersflygplansikonen". ChatGPT kommer att generera svar baserat på din input.
5. Interagera med ChatGPT: Fortsätt att interagera med ChatGPT genom att skriva in dina frågor eller påståenden och låta AI:n generera svar. Var inte rädd för att ställa olika typer av frågor eller prova olika teman.
6. Avsluta sessionen: När du är klar med din ChatGPT-session kan du stänga fönstret eller logga ut från OpenAI:s webbplats.
7. Du kan enkelt gå tillbaka till tidigare samtal med ChatGPT genom att rulla uppåt i chatt-historiken, eller använda historikfönstret till vänster i bilden, så att du kan referera till tidigare diskussioner och hämta information som tidigare har delats.

Skillnader mellan gratisversion och betalversion av ChatGPT

ChatGPT

- Kostnadsfri
- Tillgänglig för allmänheten
- Version GPT-3.5
- Tillgång till grundläggande AI-resurser och funktioner

ChatGPT plus

- Kostar 20 dollar/månad
- Snabbare svarstider
- Version GPT-4
- Prioriterad tillgång till nya funktioner och förbättringar
- Generell tillgång även vid högt tryck.